

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 25 - D. 19.8.2004

WTO PÅ SPORET – SÅDAN DA 1

FREDES LANDBRUGSSTØTTEN I WTO? 2

EU'S SUKKERREFORM - EN BITTERSØD PILLE 3

MILLIONERNE DER BLEV TABT PÅ GULVET 4

MANGELFULDT EU-UDSPIL OM ULOVLIG TØMMERHUGST 5

ZIG ZAG-KURS MOD 2015 MÅLENE 6

HÆFTE PÅ ENGELSK OM DIESELPARTIKLER 7

ARRANGEMENTER 7

REDAKTION 8

WTO på sporet – sådan da

Af John Nordbo, 92-gruppen

"Men efter intense forhandlinger, lykkedes det [...] at nå til enighed om en aftale [...]. Det betyder formelt set, at forhandlingerne i Doha-runden kan siges igen at være på sporet."

Verdenshandelsorganisationen WTO har været i en slags krisetilstand siden sammenbruddet af ministerkonferencen i Cancun, september 2003. Det har været uklart, hvad der egentlig skulle ske med den omfattende runde af forhandlinger om handelsliberaliseringer, som blev igangsat i Doha, 2001.

Men efter intense forhandlinger hele sommeren igennem mellem de store aktører i verdenshandlen, lykkedes det for WTO's Generelle Råd at nå til enighed om en aftale d. 31. juli. Aftalen betyder formelt set, at forhandlingerne i Doha-runden kan siges igen at være på sporet.

Selv om det væltede lokomotiv nu er på sporet, så er der ikke for alvor sat gang under kedlerne. Den ny aftale udstikker nogle overordnede rammer for forhandlingerne i Doha-runden, men præcise mål er der faktisk kun et enkelt af, nemlig at eksportstøtten til landbrugsvarer skal udfases. (Se også den følgende artikel.)

Uenighederne er fortsat store, og de må forventes at blusse op, når der skal forhandles mere præcist om markedsåbninger, altså hvilke landbrugsvarer tolden skal nedsættes på, hvor meget landbrugsstøtten i de rige lande skal reduceres, hvilke service-sektorer der skal åbnes for udenlandsk konkurrence osv.

"Den ny aftale indebærer, at der ikke startes forhandlinger om 3 af

Den ny aftale indebærer, at der ikke startes forhandlinger om 3 af de 4 såkaldte "Singapore-emner" - investeringer, konkurren-

de 4 såkaldte "Singapore-emner" [...] Det er en sejr for u-landene og et nederlag for EU."

"[...] i de fortsatte forhandlinger i Doha-runden vil [...] der være mest fokus på liberalisering af handlen med landbrugsvarer."

"Men den ny WTO-aftale betyder ikke begyndelsen til enden på landbrugsstøtten."

"Eksportstøtten [...] Det er kun denne form for støtte, der er opnået enighed om at skrotte"

"Reelt er der en risiko for, at de fremtidige forhandlinger vil ende med kosmetiske ændringer af [...] landbrugsstøtten."

ce, transparens ifm. offentlige indkøb samt handelslettelse. Der skal kun forhandles om handelslettelse, dvs. hvordan toldbehandling og transit af varer kan smidiggøres. Det er en sejr for u-landene og et nederlag for EU, der i Cancun pressede stærkt på for, at der skulle igangsættes forhandlinger om alle Singapore-emnerne.

Beslutningen om Singapore-emnerne betyder, at der i de fortsatte forhandlinger i Doha-runden vil være mest fokus på liberalisering af handlen med landbrugsvarer.

Der er ikke aftalt en detaljeret tidsplan for de fremtidige forhandlinger, men forhandlingerne forventes intensiveret i 2005, når det amerikanske præsidentvalg er overstået. Et fikspunkt i forhandlingerne bliver WTO's næste ministerkonference, som holdes i Hong Kong, december 2005.

Fredes landbrugsstøtten i WTO?

Af John Nordbo, 92-gruppen

Af de fleste mediers dækning af den ny WTO-aftale kunne man nemt få det indtryk, at der allerede var enighed om omfattende nedskæringer af de rige landes landbrugsstøtte, og at de fremtidige forhandlinger mest handlede om, hvornår resten af støtten skulle være væk.

Men den ny WTO-aftale betyder ikke begyndelsen til enden på landbrugsstøtten. Det er kun aftalt, at alle former for eksportstøtte til landbrugsvarer skal udfases. Eksportstøtten udgør imidlertid kun en lille del af den samlede landbrugsstøtte. For tiden maksimalt 5 milliarder \$ ud af de rige landes samlede landbrugsstøtte på 300 milliarder \$ om året.

Eksportstøtten er den særlige støtte, som bruges på at skaffe især EU af med den overproduktion af sukker, oksekød, mælk og korn, som til trods for den almindelige landbrugsstøtte, er usælgelig på verdensmarkedet. Det er kun denne form for støtte, der er opnået enighed om at skrotte – engang i fremtiden. Slutdatoen er endnu ikke fastsat. Frankrig har allerede foreslået, at eksportstøtten først skal være væk i 2017.

Den ny aftale sætter også visse rammer for de videre forhandlinger om reduktion af de øvrige 98% af landbrugsstøtten. Men den formel, som skal bruges for reduktionerne, er ikke fastsat. Det vil være de kommende års forhandlinger, der afgør, om EU og USA reelt vil blive nødt til at reducere støtten, eller om man blot kan ændre lidt på de måder, støtte gives. Der er intet i aftalen, som tyder på, at denne del af landbrugsstøtten vil blive

“det er nu vi får se, hvilke lande der virkelig vil [...] fremme hensyn til u-lande og miljø.”

afskaffet.

Reelt er der en risiko for, at de fremtidige forhandlinger vil ende med kosmetiske ændringer af reglerne for landbrugsstøtten, så støtten i realiteten vil være fredet for nedskæringer i en årrække. Hvis det ikke skal ske, vil det være nødvendigt, at nogle af EU's medlemslande spiller ud med konkrete og ambitiøse forslag til en ny EU-linie i WTO-forhandlingerne. Det er nu, fårene bliver skilt fra bukkene – det er nu vi får se, hvilke lande der virkelig vil bruge WTO-forhandlingerne til at fremme hensyn til u-lande og miljø.

EU's sukkerreform - en bittersød pille

Af John Kornerup Bang, WWF Danmark

“Nu står sukkerpolitikken endelig overfor at skulle reformeres. [...] Der venter en lang og meget hård kamp for at få en [...] brugbar reform.”

EU's sukkerpolitik er ikke blevet reformeret nævneværdigt siden 1968, og de manglende reformer har resulteret i en helt og aldeles ubæredygtig og uacceptabel politik. Nu står sukkerpolitikken endelig overfor at skulle reformeres.

Startskuddet til realitetsforhandlingerne om reformen kom med Kommissionens udspil den 14. juli, og i den efterfølgende uge kom de første korte holdningstilkendegivelser fra landene på rådsmødet (landbrug). Der venter en lang og meget hård kamp for at få en bare nogenlunde brugbar reform.

“Kommissionens forslag er utilstrækkelig [...]. Det skyldes, at Kommissionen kun vil skære i produktionskvoterne med 2,8 millioner tons,”

Kommissionens forslag er utilstrækkelig fordi: Det kun halverer dumpingproblemet, ikke løser problemet med overforbrug af vand i Sydeuropa i forbindelse med kunstig vanding, og samtidig udhuler værdien af den særlige adgang nogle af verdens fattige lande har til at sælge sukker til EU's kunstigt høje priser. Det skyldes, at Kommissionen kun vil skære i produktionskvoterne med 2,8 millioner tons, men det vil kræve en beskæring af kvoterne på mellem 8 og 9 millioner tons helt at komme af med dumpingproblemet.

Der foreslås samtidig en nedsættelse af prisen, der betales til en række udviklingslande for deres sukker fra 530 Euro til 329 Euro. På sigt bør EU politikken reformeres så prisen i Europa når verdensmarkedsprisen, men dumpingproblemet bør afskaffes før, at ulandene mister de få fordele, de har af det nuværende system.

Alligevel støttede kun få lande, herunder Danmark forslaget. De fleste andre lande vil gøre endnu mindre. Et kompromis der er dårligere end Kommissionens forslag er helt uacceptabelt. Resten af problemerne må så elimineres i forbindelse med den fo-

"Et kompromis der er dårligere end Kommissionens forslag er helt uacceptabelt."

reslåede midtvejsevaluering af den nye sukkerpolitik i 2008.

WWF vil gøre sit til at den danske regering ikke bare er imod forringelser af forslaget men bider sig godt og grundigt fast i bordkanten og blokerer forringelser sammen med sine nærmeste allierede.

Millionerne der blev tabt på gulvet

Af Pia Olsen, Danmarks Naturfredningsforening

"Fødevareministeren fik mulighed for at reservere 740 millioner kr. af støtten til dansk landbrug til dansk natur og miljø."

Regeringen fik en enestående chance for - helt gratis - at give dansk landbrug et ordentligt skridt i bæredygtig retning. Fødevareministeren fik mulighed for at reservere 740 millioner kr. af støtten til dansk landbrug til dansk natur og miljø. Penge som skulle bruges som en gulerod til at få landbruget til at tage mere hensyn til miljø, natur eller dyrevelfærd. Det er den såkaldte artikel 69 i den europæiske landbrugsreform, som gør det muligt nationalt at tilbageholde 10% af den samlede danske landbrugsstøtte til "særlige typer landbrug, som er vigtige for miljøbeskyttelsen eller - forbedringen eller for at forbedre kvaliteten og markedsføringen af landbrugsprodukter".

"Denne mulighed har regeringen forpasset ved ikke at melde positivt tilbage til Europa-Kommissionen inden fristen udløb."

Denne mulighed har regeringen forpasset ved ikke at melde positivt tilbage til Europa-Kommissionen inden fristen udløb den 1. august 2004. Der er mange restriktioner på brugen af artikel 69, men da DN er interesseret i løsninger, har vi udarbejdet følgende konkrete forslag:

Økologisk landbrug: der afsættes midler til støtte til drift af økologisk landbrug. (Omlægningsstøtten bevares naturligtvis).

Naturindholdet på landbrugsejendomme: der afsættes et beløb til at sikre en forøgelse af naturindholdet på den enkelte ejendom.

Afgræsning: der afsættes et beløb af den samlede kvægstøtte, som skal bruges til at understøtte fortsat afgræsning.

Reduktion i anvendelsen af pesticider: der afsættes midler til landmænd, der reducerer anvendelsen af pesticider. Målet er at pesticider helt forsvinder fra landbrugsproduktionen.

Fødevareministeriet har anerkendt, at DN's forslag overholder de juridiske krav, men de bliver dog ikke videresendt til Kommissionen. I stedet har ministeren udbedt sig forlængelse af

"Fødevareministeriet har anerkendt, at DN's forslag overholder de juridiske krav, men de bliver dog ikke videregivet til Kommissionen."

fristen hos Kommissionen. Det er stadigvæk uvist, om Kommissionen vil give denne forlængelse.

Måske skal Mariann Fischer Boel, når/hvis hun tiltræder hvervet som ny landbrugskommissær den 1. november, svare på sit eget brev. I så fald kan hun passende være med til at sikre den fornødne fleksibilitet, og derved er sagen ikke tabt på gulvet endnu. Vi går naturligvis ud fra, at den nye fødevareminister Hans Christian Schmidt med sit indgående kendskab til miljøområdet, vil støtte den danske holdning aktivt!

Mangelfuldt EU-udspil om ulovlig tømmerhugst

Af Jacob Andersen, WWF Danmark

"Den ulovlige tømmerhugst er ude af kontrol [...] og resultatet er skovødelæggelse og tab af biodiversitet".

EU-Kommissionen har placeret sig selv forrest i den globale kamp mod ulovlig tømmerhugst. Dette er prisværdigt, for den ulovlige tømmerhugst er ude af kontrol i de fleste tropiske regnskovslande såvel som i vigtige tempererede skovlande som Rusland, og resultatet er skovødelæggelse, tab af biodiversitet og mistede indtægter i skovsektoren, som kunne være blevet brugt til lokal udvikling.

"Det er helt afgørende, at der [...] udvikles EU-lovgivning, som generelt forbyder import til og markedsføring af illegalt træ i EU."

Rammerne for EU's indsats blev udstykket i en handlingsplan fra maj 2003, og det første konkrete initiativ blev så lanceret her i juli 2004. Det består af to delelementer:

- 1) Indgåelse af frivillige partnerskabsaftaler med tømmerproducerende lande for at støtte og fremme lovlig tømmerhugst i landene;
- 2) Forslag til EU-lovgivning om indførelse af en licensordning til sikring af, at kun lovligt fældet træ fra partnerlande får adgang til EU.

Det er fornuftigt, at der arbejdes med at etablere en frivillig licensordning for tømmerimport til EU og dertil hørende partnerskabsaftaler, men disse initiativer kan ikke stå alene. Det er helt afgørende, at der parallelt med udviklingen af denne frivillige licensordning udvikles EU-lovgivning, som generelt forbyder import til og markedsføring af illegalt træ i EU.

"Det er skuffende, at EU-Kommissionen ikke har planer om at tage initiativ til

Der er i dag ingen lovgivning som gør det muligt at retsforfølge tømmerfirmaer, som importerer træ til EU, som f.eks. er fældet ulovligt i en sårbar afrikansk nationalpark. Det er beskæmmende og det skal der rettes op på.

Det er skuffende, at EU-Kommissionen ikke har planer om at tage initiativ til en sådan lovgivning. WWF har opfordret den

en sådan lovgivning."

danske regering til at lægge pres på Kommissionen og arbejde aktivt for, at EU vedtager lovgivning som kriminaliserer import af illegalt træ til EU.

Zig Zag-kurs mod 2015 Målene

Af Lotte Dahlmann, UNDP

"Fremskridt i Asien kan imidlertid ikke skjule, at størstedelen af landene i Afrika sakker bagud."

Flere regioner i verden gør gode fremskridt mod at opfylde 2015 Målene, men Afrika er i dyb krise, fremgår det af Human Development Report 2004 fra FN's Udviklingsprogram (UNDP), som leverer den seneste statusopgørelse på opfyldelsen af 2015 Målene

"Human Development Report 2004 konkluderer, at [...] det vil tage Afrika mere end 150 år at nå Mål 1 om at halvere andelen af fattige."

I Østasien og Stillehavsregionen er antallet af mennesker, der lever for mindre end én dollar om dagen, halveret i løbet af 1990. Sydasien oplever også en positiv fremgang i forhold til flere af de otte udviklingsmål, der udspringer af FN's Millennium Deklarationen fra 2000. Disse regioner tæller tilsammen omkring halvdelen af jordens befolkning.

Fremskridt i Asien kan imidlertid ikke skjule, at størstedelen af landene i Afrika sakker bagud. Trods årtiers fremgang er udviklingen siden 1990 gået tilbage i 13 afrikanske lande. Human Development Report 2004 konkluderer, at med den nuværende udviklingsindsats, vil det tage Afrika mere end 150 år at nå Mål 1 om at halvere andelen af fattige. Det er meget senere end andre verdensdele – og en forværring af tidligere års prognoser fra UNDP.

"Aids-katastrofen i Afrika [...] har skylden for nedturen [...]. Men manglende adgang til verdens markeder er også et stort problem."

- I øjeblikket breder fattigdommen sig i Afrika og derfor må vi nedjustere sidste års forventninger, som i sig selv var nedslående, sagde UNDPs chef, Mark Malloch Brown ved offentliggørelsen af Human Development Report i midten af juli.

Der er heller ingen fremgang at spore inden for kloakering og adgang til rent drikkevand (Mål 7). Og det sløje udviklingstempo vil – hvis det ikke ændres til det bedre – betyde at Afrika først når Mål 2 om uddannelse til alle og Mål 4 om at mindske børnedødeligheden med to-tredjedele i 2106.

Rapportens forfattere giver Aids-katastrofen i Afrika skylden for nedturen, fordi AIDS-epidemien gnaver sig ind på mange års hårdttjente fremskridt. Men manglende adgang til verdens markeder er også et stort problem, siger Mark Malloch Brown og opfordrer de rige lande til at åbne deres markeder for landbrugsvarer fra udviklingslandene.

Human Development Report måler udviklingen i verdens lande i

forhold til forventet levealder, indkomst og adgang til uddannelse. Dette års rapport har desuden kulturel frihed som tema. Rapporten er udkommet hvert år siden 1990. Læs mere på www.undp.dk

Hæfte på engelsk om dieselpartikler

Af Christian Ege, Det Økologiske Råd

"Der er en stærk bevægelse i New Delhi, som kæmper imod de skadelige partikler"

Det Økologiske Råd udsendte sidste efterår et nyt revideret hæfte om dieselpartikler, deres sundhedseffekter og hvordan man undgår dem. Da det er et voldsomt sundhedsproblem i mange af verdens byer - f.eks. er der en stærk bevægelse i New Delhi, som kæmper imod de skadelige partikler - har vi nu fået oversat og udgivet hæftet på engelsk. Vi arbejder bl.a. på at få den europæiske organisation Transport & Environment til at prioritere spørgsmålet højere. Hæftet kan rekvireres gratis hos Det Økologiske Råd på tlf. 33 15 09 77 og kan downloades fra www.ecocouncil.dk.

ARRANGEMENTER

Seminar: Langsigtet energiplanlægning - forsyningssikkerhed, miljø, forskning og erhvervsudvikling. 26. august kl. 13 - 17.30
Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31 - 33, Kbh. V
Arr: Selsk. f. Grøn Tekn., Det Økologiske Råd, EnergiDebat og OVE. Tilmelding: www.sgt.ida.dk eller tlf. 33184818 Pris 100 kr. Studerende gratis. Seminar programmet: www.ecocouncil.dk, www.VedvarendeEnergi.dk.

Åbningskonference for The University For The Common Good. 26. august, 2004, kl. 14.00-18.00
Debatten fortsætter den 27. august, 2004, fra kl. 10.00.
26. august: Vartov, Farvegade 27, 1463 Kbh. K
27. august: Roskilde Universitets Center, Auditoriet, bygn. 25.
Konferencen sætter national og international fokus på offentlige goder og det gode samfund. Det fulde program, samt yderligere oplysninger om initiativet kan ses på www.ssc.ruc.dk/federico. Her findes ligeledes oplysninger om tilmelding etc.

Øko-kalenderen på Øko-info bringer nyt om grønne og økologiske arrangementer fra hele landet:

www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk